

П Р А В И Л А   Р А Д А

ПЛАТНОГ СИСТЕМА
КЛИРИНГ ДИРЕКТНИХ ЗАДУЖЕЊА УБС

Пројекат	Правила рада
Контакт за подршку УБС-КИБ	Немања Сарић, Љубомир Поповић, Замфир Алексов tel: 011/30-20-780, 011/30-20-781, 011/30-20-782 e-mail: kib@ubs-asb.com
Датум креирања	19.05.2015.
Датум последње измене	15.11.2016.
Коментар	

Информација о документу и историја ревизија

Верзија	Датум	Аутор(и)	Коментар
1.0	19.05.2015.	Немања Сарић	Draft
1.1	28.05.2015.	Немања Сарић	Начин решавања изузетака
1.2	09.09.2015.	Немања Сарић	Индиректни учесници
1.3	04.05.2016. - 15.06.2016.	Немања Сарић Светлана Негован Милован Пешић	Измене на основу примедби и сугестија сектора за платни систем НБС (бр.VI-123/16)
1.4	16.06.2016.	Немања Сарић	Коначан предлог правила рада
1.5	15.11.2016.	Немања Сарић Милован Пешић	Коначна верзија

Садржај

Информација о документу и историја ревизија	II
Садржај.....	III
Уводне одредбе	1
Услови за учествовање у Клирингу директних задужења УБС.....	2
Извршавање инструкција по основу директног задужења	4
Мере заштите и одговорности учесника у Клирингу директних задужења УБС	8
Услови и начин престанка учествовања у Клирингу директних задужења УБС	11
Радни дан Клиринга директних задужења УБС.....	12
Рекламације.....	12
Накнаде	12
Завршне одредбе	13

ПРАВИЛА РАДА

ПЛАТНОГ СИСТЕМА КЛИРИНГ ДИРЕКТНИХ ЗАДУЖЕЊА УБС

Уводне одредбе

1. Овим правилима уређује се рад платног система за пренос новчаних средстава у динарима између учесника у том систему извршавањем инструкција по основу директног задужења у утврђеном времену по нето принципу (**DNS – Designated-time Net Settlement System**) чији је оператор Удружење банака Србије (у даљем тексту: **Клиринг директних задужења УБС**).

Агент за поравнање за Клиринг директних задужења УБС је Народна банка Србије, а поравнање се обавља у RTGS платном систему Народне банке Србије (у даљем тексту: **RTGS НБС систем**).

Извршавање инструкција по основу директног задужења у утврђеном времену по нето принципу из става 1. ове тачке је:

- 1) обрада инструкција по основу директног задужења и нетирање по основу тих инструкција (клиринг) и
  - 2) достављање негативних, односно позитивних нето позиција за поравнање у RTGS НБС систем, у складу са Дневним терминским планом рада Клиринга директних задужења УБС који је дат у Прилогу 1 уз ова правила и њихов је саставни део (у даљем тексту: **Дневни термински план рада Клиринга директних задужења УБС**).
2. Поједини појмови у смислу ових правила имају следеће значење:
    - 1) учесник означава лице које директно учествује у Клирингу директних задужења УБС у складу са овим Правилима и има рачун за поравнање у RTGS НБС систему;
    - 2) рачун за поравнање означава рачун утврђен правилима којим се уређује рад RTGS НБС система;
    - 3) инструкција по основу директног задужења означава инструкцију учесника која доводи до преузимања или извршења обавеза плаћања између учесника у Клирингу директних задужења УБС у складу са овим правилима;
    - 4) пословни идентификациони код (BIC) означава идентификациони код дефинисан ISO стандардом бр. 9362 који учесник користи у Клирингу директних задужења УБС;
    - 5) пословни дан означава део радног дана у којем се у Клирингу директних задужења УБС извршавају инструкције по основу директног задужења и достављају извештаји о извршеним инструкцијама по основу директног задужења у складу са Дневним терминским планом рада Клиринга директних задужења УБС;

- 6) ред за нетирање означава механизам по којем инструкције по основу директног задужења појединачног учесника чекају на нетирање у Клирингу директних задужења УБС у складу са овим Правилима;
  - 7) нетирање означава поступак израчунавања мултилатералних нето позиција за поравнање у смислу закона којим се уређују платне услуге;
  - 8) негативна нето позиција означава мултилатералну нето обавезу појединачног учесника израчунату у поступку нетирања;
  - 9) позитивна нето позиција означава мултилатерано нето потраживање појединачног учесника израчунато у поступку нетирања;
  - 10) циклус нетирања означава временски период утврђен Дневним терминским планом рада Клиринга директних задужења УБС у којем се обавља нетирање и обавештавање учесника о израчунатим нето позицијама;
  - 11) обрачунски рачун означава рачун Удружење банака Србије отворен у RTGS НБС систему ради обављања поравнања негативних, односно позитивних нето позиција, чије стање на почетку и на крају пословног дана RTGS НБС система мора бити нула;
  - 12) неспособност измиривања обавеза означава неспособност измиривања обавеза учесника која наступа доношењем решења о одузимању дозволе, односно акта надлежног органа којим се покреће стечајни поступак или предузимају друге мере у складу са законом које су усмерене ка престанку или реорганизацији учесника и доводе до забране располагања средствима с рачуна.
3. Послове у вези с радом Клиринга директних задужења УБС у складу са овим правилима обавља организациони део Удружење банака Србије – Клириншка институција банака (КИБ).

Услови за учествовање у Клирингу директних задужења УБС

4. Учесник у Клирингу директних задужења УБС може бити:
- 1) банка са седиштем у Републици Србији која има дозволу за рад Народне банке Србије, у складу са законом којим се уређују банке;
  - 2) министарство надлежно за послове финансија Републике Србије - Управа за трезор.

У Клирингу директних задужења УБС може учествовати и пружалац платних услуга који у складу са законом којим се уређују платне услуге, пружа платне услуге које укључују директно задужење и који нема рачун за поравнање.

Пружалац платних услуга из става 2. ове тачке учествује у Клирингу директних задужења УБС индиректно преко учесника из става 1. ове тачке, с којим закључи уговор на основу којег му тај учесник омогућава извршавање инструкција по основу директног задужења у овом систему, тако што за овог пружаоца платних услуга доставља и прима те инструкције.

Сматра се да је инструкције по основу директног задужења из става 3. ове тачке, доставио и примио учесник из става 1. ове тачке и на њих се примењује начин извршавања утврђен овим правилима.

Учесник који закључи уговор из става 3. ове тачке, у обавези је да, без одлагања, обавести Удружење банака Србије (у даљем тексту: **Оператор**) о индиректном учествовању, као и о престанку тог учествовања.

5. За учествовање у Клирингу директних задужења УБС лица из тачке 4. одредба 1) и 2) ових правила подносе Оператору захтев за прикључење, на обрасцу "Захтев за прикључење у Клиринг директних задужења УБС " који је дат у Прилогу 3.1 уз ова правила и њихов је саставни део.
6. Да би Оператор лица из тачке 5. ових правила прикључио у Клиринг директних задужења УБС, та лица дужна су да:
  - 1) буду учесници у RTGS НБС систему;
  - 2) пријаве пословни идентификациони код (BIC) који користе у RTGS НБС систему;
  - 3) пријаве запослене овлашћене за контакт са Оператором у вези с радом Клиринга директних задужења УБС у складу са овим правилима, на обрасцу "Пријава лица овлашћених за контакт са УБС по пословима Клиринга директних задужења УБС" који је дат у Прилогу 3.2 уз ова правила и њихов је саставни део;
  - 4) пријаве најмање једног запосленог који ће бити задужен за примену мера заштите у складу са овим правилима – администратор заштите, на обрасцу "Овлашћење за администратора заштите" који је дат у Прилогу 3.3 уз ова правила и њихов је саставни део;
  - 5) пријаве најмање једног запосленог који ће бити задужен за процедуре и операције везане за Клиринг директних задужења УБС у складу са овим правилима, на обрасцу "Лице задужено за процедуре и операције везане за Клиринг директних задужења УБС " који је дат у Прилогу 3.4 уз ова правила и њихов је саставни део;
  - 6) испуњавају техничке услове и стандарде за повезивање са Клирингом директних задужења УБС у складу са техничком документацијом овог система;
  - 7) изврше тестирање које захтева Оператор;
  - 8) закључе уговор са Оператором о учествовању у Клирингу директних задужења УБС.

Закључењем уговора из става 1. одредба под 8) ове тачке, учесник прихвата ова правила и тим уговором се саглашава да Оператор задужује његов рачун за поравнање по основу негативне нето позиције.

7. Оператор је у обавези да, након прикључења учесника у Клиринг директних задужења УБС, достави обавештење Народној банци Србије о прикључењу учесника, уз које прилаже копију уговора о учествовању у Клирингу директних задужења УБС, оверену у складу с прописима.
8. Оператор подносиоцима захтева за прикључење у Клиринг директних задужења УБС и учесницима доставља, односно чини доступним, информације као и техничку и другу документацију у вези с прикључењем, односно радом овог система.

9. Учесници су одговорни за редовно ажурирање података и информација које достављају Оператору у складу са овим правилима.
10. Оператор и учесници размењују информације у вези с радом Клиринга директних задужења УБС одговарајућим порукама утврђеним упутством којим се уређује структура података инструкција по основу директног задужења и намена електронских порука за размену података у Клирингу директних задужења УБС (у даљем тексту: **Упутство**), које је дато у Прилогу 2 уз ова правила и њихов је саставни део, односно на други начин (нпр. е-mailом, телефаксом и др.).

Извршавање инструкција по основу директног задужења

Основна правила у вези извршавања инструкција по основу директног задужења

11. У Клирингу директних задужења УБС извршавају се следеће инструкције по основу директног задужења:
  - 1) инструкције директног задужења;
  - 2) инструкције за повраћај износа извршене инструкције директног задужења.
12. Инструкције директног задужења достављају се у Клиринг директних задужења УБС најраније 14 (четрнаест) календарских дана пре датума доспећа директног задужења, а најкасније 1 (један) радни дан пре датума доспећа директног задужења (укључујући једнократно директно задужење).

Инструкције за повраћај износа извршене инструкције директног задужења достављају се у Клиринг директних задужења УБС у роковима утврђеним Упутством.
13. Инструкције по основу директног задужења из тачке 11. ових правила формирају се у одговарајућим електронским порукама утврђеним Упутством које могу да садрже једну или више тих инструкција.

Извршавање инструкција директног задужења

14. Електронска порука (у даљем тексту: порука) која садржи инструкције директног задужења биће примљена у Клиринг директних задужења УБС као валидна ако испуњава следеће услове:
  - 1) достављена је на начин и по правилима утврђеним техничком документацијом Клиринга директних задужења УБС којом се уређује размена, заштита и формат порука утврђених Упутством;
  - 2) достављена је у складу са роковима утврђеним овим правилима и Дневним терминским планом рада Клиринга директних задужења УБС.

Клиринг директних задужења УБС одмах одбија сваку поруку из става 1. ове тачке која не испуњава услове из тог става одговарајућом поруком у складу са Упутством и Дневним терминским планом рада Клиринга директних задужења УБС.

Клиринг директних задужења УБС одмах прослеђује сваку поруку из става 1. ове тачке која испуњава услове из тог става достављањем оригиналне поруке учеснику – примаоцу поруке, у складу са Упутством и Дневним терминским планом рада Клиринга директних задужења УБС.

15. Након пријема у Клиринг директних задужења УБС врши се провера инструкција директног задужења садржаних у поруци.

Клиринг директних задужења УБС одмах одбија сваку инструкцију директног задужења због:

- 1) непостојања сагласности за директно задужење УБС по основу које је достављена инструкција директног задужења у евиденцији регистра тих сагласности;
- 2) неусклађености података из инструкције директног задужења са подацима из сагласности за директно задужење УБС евидентирано у регистру тих сагласности, у складу са Упутством.

Инструкције директног задужења одбијају се одговарајућом поруком, у складу са Упутством, која се прослеђује учесницима у складу са Дневним терминским планом рада Клиринга директних задужења УБС.

16. Инструкције директног задужења које нису одбијене у складу са тачком 15. ових правила евидентирају се у реду за нетирање према датуму доспећа директног задужења.

17. Учесник – пошиљалац инструкције директног задужења може извршити повлачење испостављене инструкције директног задужења достављањем одговарајуће поруке у складу са Упутством, најкасније на датум извршења директног задужења на који се односи инструкција која се повлачи, у складу са Дневним терминским планом рада Клиринга директних задужења УБС.

Учесник – прималац инструкције директног задужења може одбити извршавање примљене инструкције директног задужења достављањем одговарајуће поруке у складу са Упутством најкасније на датум извршења директног задужења на који се односи инструкција која се одбија, у складу са Дневним терминским планом рада Клиринга директних задужења УБС.

Поруке из става 1. и 2. ове тачке могу да садрже једну или више инструкција за повлачење, односно одбијање инструкција директног задужења.

Клиринг директних задужења УБС одмах одбија сваку поруку из става 1. и 2. ове тачке која:

- 1) сходном применом тачке 14. став 1. и 2. ових правила не испуњава услове за пријем у Клиринг директних задужења УБС;
- 2) ако нису исправни подаци који се односе на идентификацију иницијалне (оригиналне) инструкције директног задужења која се повлачи, односно одбија.

18. О свим инструкцијама директног задужења које су учесници повукли, односно одбили у складу са тачком 17. ових правила учесници се обавештавају прослеђивањем

оригиналне поруке за повлачење, односно одбијање тих инструкција у складу са Дневним терминским планом рада Клиринга директних задужења УБС.

Повучене, односно одбијене инструкције директног задужења искључују се из реда за нетирање.

19. После истека времена предвиђеног Дневним терминским планом рада Клиринга директних задужења УБС за размену порука утврђених Упутством, почиње циклус нетирања.

У нетирање се укључују, према датуму доспећа директног задужења, све инструкције директног задужења које нису повучене, односно одбијене у складу са овим правилима.

Ако датум доспећа директног задужења није радни дан – инструкција директног задужења биће укључена у нетирање првог наредног радног дана.

По извршеном нетирању, учесници се обавештавају о израчунатим мултилатералним нето позицијама одговарајућом поруком у складу са Упутством и Дневним терминским планом рада Клиринга директних задужења УБС.

20. За потребе поравнања израчунатих негативних нето позиција учесника, Оператор врши верификацију циклуса нетирања тако што за сваког учесника, за којег је израчуната негативна нето позиција, проверава да ли на рачуну за поравнање тог учесника има довољно новчаних средстава за поравнање тих позиција.

Проверу из става 1. ове тачке Оператор врши постављањем лимита – резервације новчаних средстава на рачуну за поравнање учесника у износу његове негативне нето позиције одговарајућом поруком, у складу са правилима којима се уређује рад RTGS НБС система.

Ако Оператор постави лимите у смислу става 2. ове тачке за сваког учесника за којег је израчуната негативна нето позиција – циклус нетирања је верификован и Оператор, без одлагања, негативне, односно позитивне нето позиције израчунате у циклусу нетирања доставља за поравнање у RTGS НБС систем, одговарајућом поруком у складу са правилима којима се уређује рад RTGS НБС система.

Поравнање негативне нето позиције учесника обавља се задужењем рачуна за поравнање тог учесника и одобрењем обрачунског рачуна Оператора.

Поравнање позитивне нето позиције учесника обавља се задужењем обрачунског рачуна Оператора и одобрењем рачуна за поравнање тог учесника.

Ако за одређеног учесника Оператор не постави лимит у смислу става 2. ове тачке из разлога што на рачуну за поравнање тог учесника нема довољно новчаних средстава за резервацију – циклус нетирања није верификован, Оператор врши одбијање свих инструкција директног задужења које се односе на овог учесника, о томе обавештава остале учеснике одговарајућом поруком у складу са Упутством и поново израчунава мултилатералне нето позиције за остале учеснике.

21. На израчунате мултилатералне нето позиције из тачке 20. став 6. ових правила сходно се примењују тачка 19. став 4. и тачка 20. ових правила
22. Инструкција директног задужења која је укључена у нетирање у Клирингу директних задужења УБС извршена је када се заврши поравнање негативних, односно позитивних нето позиција у RTGS НБС систему у складу са правилима рада тог система, након чега Оператор обавештава учеснике о извршеним инструкцијама директног задужења одговарајућом поруком у складу са Упутством и Дневним терминским планом рада Клиринга директних задужења УБС.

Начин решавања изузетака након извршавања инструкција директног задужења

23. После поравнања нето позиција учесник може иницирати повраћај износа извршене инструкције директног задужења достављањем одговарајуће поруке у складу са Упутством и Дневним терминским планом рада Клиринга директних задужења УБС.

Повраћај износа извршене инструкције директног задужења могу иницирати:

- 1) учесник – пошиљалац иницијалне (оригиналне) инструкције директног задужења која је извршена;
- 2) учесник – прималац иницијалне (оригиналне) инструкције директног задужења која је извршена.

Порука из става 1. ове тачке може да садржи једну или више инструкција за повраћај износа извршене инструкције директног задужења (у даљем тексту: инструкција за повраћај) и доставља се у роковима утврђеним Упутством.

24. На поступање са порукама из тачке 23. ових правила сходно се примењује тачка 14. ових правила.
25. Након пријема поруке за повраћај у Клиринг директних задужења УБС врши се провера инструкција за повраћај садржаних у поруци.

Клиринг директних задужења УБС одмах одбија сваку инструкцију за повраћај због:

- 1) непостојања иницијалне (оригиналне) инструкције директног задужења која је извршена;
- 2) неусклађености података из инструкције за повраћај са иницијалном (оригиналном) инструкцијом директног задужења која је извршена.

Инструкције за повраћај одбијају се одговарајућом поруком, у складу са Упутством, која се прослеђује учесницима у складу са Дневним терминским планом рада Клиринга директних задужења УБС.

26. Инструкције за повраћај које нису одбијене у складу са тачком 24. и 25. ових правила евидентирају се у реду за нетирање према датуму извршења наведеном у тим инструкцијама.
27. Учесници могу извршити повлачење испостављене инструкције за повраћај достављањем одговарајуће поруке у складу са Упутством, најкасније на датум

извршења наведен у инструкцији која се повлачи, у складу са Дневним терминским планом рада Клиринга директних задужења УБС.

Порука из става 1. Ове тачке може садржати једну или више инструкција за повлачење инструкција за повраћај.

На поступак одбијања поруке из става 1. ове тачке сходно се примењује тачка 17. став 4. ових правила.

28. О свим повученим инструкцијама за повраћај у складу са тачком 27. ових правила учесници се обавештавају прослеђивањем оригиналне поруке за повлачење тих инструкција у складу са Дневним терминским планом рада Клиринга директних задужења УБС.

Повучене инструкције за повраћај искључују се из реда за нетирање.

29. На поступак извршавања инструкција за повраћај које нису повучене, односно одбијене у складу са овим правилима сходно се примењују тачке 19, 20, 21 и 22. ових правила.
30. Учесник може током радног дана Клиринга директних задужења УБС, осим у периоду утврђеним Дневним терминским планом рада Клиринга директних задужења УБС за циклус нетирања, верификацију циклуса нетирања и достављање израчунатих негативних, односно позитивних нето позиција за поравнање у RTGS НБС систем, извршити упит у статус инструкција по основу директног задужења одговарајућом поруком у складу са Упутством.

Мере заштите и одговорности учесника у Клирингу директних задужења УБС

31. Сваки учесник је одговоран за обезбеђење покрића на рачуну за поравнање за потребе верификације циклуса нетирања и поравнања израчунатих негативних нето позиција.
32. Учесник је одговоран за адекватну заштиту поверљивости, интегритета и расположивости ресурса свог информационог система функционално повезаног са Клирингом директних задужења УБС и дужан је да обезбеди одговарајуће унутрашње контролне активности ради заштите од неовлашћеног приступа овим ресурсима.
33. Администратор заштите код учесника мора бити задужен за:
- 1) конфигурисање и администрацију ресурса информационог система учесника који служе за безбедно прикључење и рад у Клирингу директних задужења УБС;
  - 2) размену и заштиту порука које се достављају у Клиринг директних задужења УБС у складу са Упутством и техничком документацијом Клиринга директних задужења УБС којом се уређује размена и заштита ових порука;
  - 3) спровођење одлуке Оператора о привременом искључењу учесника, односно његовом поновном укључењу у Клиринг директних задужења УБС;
  - 4) подношење месечног писменог извештаја Оператору.

Извештај из ове тачке треба да садржи нарочито: информације о спровођењу мера утврђених у тачки 32. ових правила, евиденцију оперативних проблема у раду учесника, информације о реализованим тестирањима у складу са тачком 44. ових правила, као и о променама у оквиру ресурса свог информационог система који су функционално повезани са Клирингом директних задужења УБС.

Администратор заштите дужан је да извештај из става 2. ове тачке достави најкасније до 10. у месецу за претходни месец.

34. Учесник треба да осигура да лице задужено за процедуре и операције везане за Клиринг директних задужења УБС код учесника буде задужено за:
- 1) дефинисање процедура за извршавање инструкција по основу директног задужења у Клирингу директних задужења УБС;
  - 2) контролу операција везаних за извршавање инструкција по основу директног задужења у складу са дефинисаним процедурама;
  - 3) подношење и решавање рекламација по инструкцијама које се извршавају у Клирингу директних задужења УБС.
35. Учесник је одговоран за сваки пропуст администратора заштите и лица задуженог за процедуре и операције везане за Клиринг директних задужења УБС
36. Учесник је дужан да обезбеди да поруке утврђене Упутством садрже елементе заштите утврђене техничком документацијом Клиринга директних задужења УБС, којом се уређује размена, заштита и формат тих порука.
37. Оператор врши проверу порука које се у складу са овим правилима размењују са учесницима, у складу са Упутством и техничком документацијом Клиринга директних задужења УБС, којом се уређује размена, заштита и формат тих порука.
38. Сваки пропуст у примени мера заштите од стране учесника може бити основ за надокнаду штете осталим учесницима.

Неспоран финансијски губитак учесника под којим се, у смислу ових правила, подразумева износ извршених инструкција по основу директног задужења, надокнађује учесник који је својим пропустима у примени мера заштите узроковао настанак финансијског губитка.

39. У случају када је онемогућен редован рад Клиринга директних задужења УБС услед нежељених и неочекиваних догађаја – Оператор предузима мере за решавање ванредних ситуација и обезбеђивање континуитета пословања.

Мере које Оператор може да предузме у смислу става 1. ове тачке обухватају нарочито наставак рада Клиринга директних задужења УБС са резервне локације и/или промену Дневног терминског плана рада овог система.

Оператор одлучује о мерама које предузима за решавање ванредних ситуација и обезбеђивање континуитета пословања процењујући нарочито могућност да застој у раду Клиринга директних задужења УБС траје дуже од два сата након наступања догађаја из става 1. ове тачке.

Оператор благовремено обавештава учеснике о наступању догађаја из става 1. ове тачке и доставља им одговарајуће информације, а нарочито: опис догађаја, предвиђено одлагање извршавања инструкција по основу директног задужења, ако је то могуће, као и инструкције и препоруке за поступање учесника.

40. У случају промене Дневног терминског плана рада Клиринга директних задужења УБС, Оператор може одложити почетак рада овог система, одложити временски период за почетак циклуса нетирања и/или увести додатне циклусе нетирања о чему, што је раније могуће, обавештава учеснике.

Промена Дневног терминског плана рада Клиринга директних задужења УБС, у смислу става 1. ове тачке, мора бити усклађена са Дневним терминским планом рада RTGS НБС система.

41. Ако одређени подаци нису расположиви због наступања догађаја из тачке 39. став 1. ових правила – Оператор може да настави са радом Клиринга директних задужења УБС на основу последњих података са којима располаже.

У случају из става 1. ове тачке учесници, на захтев Оператора, поново достављају инструкције по основу директног задужења, односно предузимају друге активности које Оператор сматра потребним.

42. Учесници су дужни да, на захтев Оператора, учествују у редовним и ванредним тестирањима мера за решавање ванредних ситуација и обезбеђивање континуитета пословања, у обуци или било којим другим превентивним активностима које Оператор сматра потребним.

43. Учесник који има оперативне проблеме због којих није у могућности да извршава инструкције по основу директног задужења у Клирингу директних задужења УБС, самостално решава те проблеме, с тим да је о њиховом настанку дужан да одмах обавести Оператора.

Администратор заштите код учесника из става 1. ове тачке, дужан је да Оператору наредног радног дана достави обавештење у писаној форми, а које нарочито садржи опис оперативног проблема и начин његовог решавања.

Оператор може на захтев учесника који има оперативне проблеме одложити временски период за почетак циклуса нетирања не дуже од 60 (шездесет) минута, о чему правовремено обавештава учеснике. Одлагање временског периода за почетак циклуса нетирања ближе се уређује документацијом коју Оператор чини доступном учесницима.

44. Оператор омогућава тестирање по захтеву учесника у току или ван пословног дана, у термину договореном између учесника и Оператора.

Услови и начин престанка учествовања у Клирингу директних задужења УБС

45. Оператор може трајно или привремено искључити учесника из Клиринга директних задужења УБС у следећим случајевима:

- 1) услед наступања неспособности измиривања обавеза учесника - на основу обавештења Народне банке Србије о искључењу учесника из RTGS НБС система;
- 2) услед добровољног напуштања Клиринга директних задужења УБС;
- 3) ако не поступа у складу с овим правилима;
- 4) ако не поступа у складу с уговором који је закључио са Оператором о учествовању у Клирингу директних задужења УБС;
- 5) у било којем другом случају који наступи код учесника ако Оператор процени да би то могло угрозити стабилност и сигурност рада Клиринга директних задужења УБС.

У случају из става 1. одредба под 1) ове тачке, Оператор трајно искључује учесника, о чему га одмах обавештава, као и остале учеснике, након чега:

- 1) престаје с пријемом инструкција по основу директног задужења искљученог учесника у Клирингу директних задужења УБС;
- 2) одбија све инструкције по основу директног задужења које се односе на искљученог учесника, а налазе се у реду за нетирање, као и нове инструкције по основу директног задужења које се односе на тог учесника, а које достављају други учесници.

У случају из става 1. одредба под 2) ове тачке, Оператор трајно искључује учесника на његов захтев, у ком случају се раскида Уговор о учествовању у Клирингу директних задужења УБС, уз отказни рок који не може бити краћи од 60 (шездесет) дана, о чему се обавештавају остали учесници. Поступак искључења Оператор спроводи у складу са установљеним процедурама.

У случајевима из става 1. одредбе од 3) до 5) ових правила, Оператор опомиње учесника да постоје разлози за привремено искључење из Клиринга директних задужења УБС и утврђује му рок за отклањање тих разлога.

Ако не отклони разлоге за привремено искључење у утврђеном року – Оператор привремено искључује учесника из Клиринга директних задужења УБС, о чему га обавештава уз навођење услова за поновно укључење, обавештава и остале учеснике, након чега се сходно примењује став 2. ове тачке одредба под 1) и 2) ових правила.

46. Ако привремено искључени учесник не испуни услове за поновно укључење стичу се услови за трајно искључење тог учесника из Клиринга директних задужења УБС, у ком случају се раскида Уговор о учествовању у Клирингу директних задужења УБС.

Ако привремено искључени учесник испуни услове за поновно укључење – Оператор укључује овог учесника у Клиринг директних задужења УБС и омогућава извршавање инструкција по основу директног задужења за тог учесника.

Радни дан Клиринга директних задужења УБС

47. Радним даном Клиринга директних задужења УБС, у смислу ових правила, не сматрају се субота и недеља, као ни дани државних празника који су проглашени нерадним данима.

Рекламације

48. Учесници могу Оператору подносити само оне рекламације које се односе на извршене инструкције по основу директног задужења у Клирингу директних задужења УБС.

Учесник подноси рекламације Оператору само ако спорна питања у вези с рекламацијама претходно није могао да разреши с другим учесником.

Рекламације се подnose у писаној форми и мора их претходно потписати лице задужено за процедуре и операције код учесника, везане за Клиринг директних задужења УБС, с тим да се рекламације које се односе на евентуалне пропусте настале у циклусу нетирања, верификацији циклуса нетирања и достављању израчунатих негативних, односно позитивних нето позиција за поравнање у RTGS НБС систем могу поднети у року од 10 (десет) радних дана од дана на који је обављено поравнање у RTGS НБС систему.

Рекламације морају садржати све податке којима учесник располаже, а у вези су с предметом рекламација.

Примљене рекламације проверава Комисија за рекламације (у даљем тексту: **Комисија**) и утврђује да ли је и у које време обрађена инструкција по основу директног задужења на коју се односи рекламација у Клирингу директних задужења УБС, да ли је износ из инструкције по основу директног задужења пренет учеснику и др.

Након што Комисија провери рекламације, Оператор доставља учеснику писмени одговор, најкасније у року од 2 (два) радна дана од дана пријема рекламације.

49. Електронски запис података – одговарајућих порука утврђених Упутством о извршеним инструкцијама по основу директног задужења у Клирингу директних задужења УБС које Оператор чува у складу са законом, представља доказ о извршењу тих инструкција у том систему.

Накнаде

50. Оператор за извршене услуге утврђене овим правилима учесницима наплаћује накнаду у складу са одлуком којом се утврђује јединствена тарифа по којој Удружење банака Србије наплаћује накнаду за извршене услуге.

Завршне одредбе

51. Оператор може мењати ова правила у циљу унапређења сигурног и стабилног рада Клиринга директних задужења УБС и усаглашавања са прописима којима се уређује платни систем. О свим изменама ових правила, Оператор је дужан да обавести све учеснике најмање 30 (тридесет) календарских дана пре ступања на снагу тих измена.
52. Даном почетка примене ових правила престају да важе Оперативна правила за реализацију клиринга и обрачуна директних задужења по основу овлашћења (01 бр. 2/119 од 26.12.2011.године).
53. Ова правила ступају на снагу даном усвајања од стране генералног секретара Удружења банака Србије, а почињу да се примењују од дана достављања решења Народне банке Србије о давању дозволе за рад платног система Клиринг директних задужења УБС.

01 бр. 2/34
15. новембар 2016.
Београд

ГЕНЕРАЛНИ СЕКРЕТАР

др Верољуб Дугалић